

Kunigo ir poeto Justo Jasėno patirtys iš pakraščių

Kiekvienas ištartas žodis buvo sugertas, kiekviena knyga priglauta kaip brangiausias turtas, kiekvienas gėlės žiedas dovanotas lyg jis būtų paskutinis, dar nespėtas pakąsti rudens šalnų. Ypačiai jautri ir, rodo, labai išsilgsta atmosfera apgaubė visus žmones, susirinkusius į poetinį pasimatymą su kunigu Justu Jasėnu, išleidusiu trečią poezijos knygęle.

Literatų klubo „Lėvens balsai“ pirmininkė poetė Regina Baltrušienė (antra iš dešinės) iš naujos knygelės perskaitė keletą Justo Jasėno parašytų eilių, o mokytoja Liuda Kopūstienė perteikė jausenas, kurias sukūrė kunigo poetiniai virpesiai.

Audinga SATKŪNAITE

Aš esu žmogus...

Visiems gerai pažįstamo kunigo J. Jasėno poezijos knygos „Surink iš pakraščių“ vakaronę Kupiškio viešojoje bibliotekoje būtų galima pavadinti akimirką, kurią daugumai norėjosi pratęsti. Nė vienas neskubėjo išsiskirti su J. Jasėno poetiniu žodžiu, kuris toliau sklis iš parinėtos į namus naujos poeto knygos. Jaukiai matyti, kad bene kiekvienose susitikimo dalyvio rankose buvo laikoma trečią kunigo poezijos knygelę.

J. Jasėno trečios knygos sutiktuvių vakaras žadėjo tarsi standartinį tokių renginių scenarijų, tačiau kiek neįprasta į didelį klausytojų būrį įžengusio kunigo apranga suteikė intrigos toną. Pradžioje J. Jasėnas kiekvieną žingsnį ant poetinio pjedestalo prieš atėjusį jį išgirsti žiūrovą žengė lyg ir netvirtai ir prisipažindamas, kad stoti prieš skaitytoją nedrąsu. Galbūt iš tiesų kartais kunigui J. Jasėnui sakyti pamokslą yra lengviau nei priešais žiūrovą kalbėti poetui J. Jasėnui? Atrodo, kad per porą valandų trukusį susitikimo laiką renginio dalyviai prie poeto asmenybės ir jo kūrybinių galių pakraščių turėjo progą prisiliesti įvairiais rakursais.

Poeto knygos sutiktuvių pradžią palydėjo klarneto, pianino ir gitaros skambesys, o netikėta ir maloni staigmena buvo tuomet dar Vytauto Didžiojo universiteto magistrantės Ignės Rotautaitės baigiamojo darbo ištraukos parodymas. Prieš šešerius metus sukurtame filme „Nenoriu būti tikėjimo despotu“, kurio epicentre J. Jasėno minčių ir dvasios nuogumas, labai gerai atskleistas pasaulietiško ir dvasiško prado buvimas šalia.

Filmo pradžioje autorė J. Jasėnui

uždavė turbūt pašnekovams nuostabos nebekeliantį, bet sudėtingą klausimą: „Kas yra Justas Jasėnas?“

„Žmogus, poetas, dvasininkas... Tiesiog ieškantis žmogus tikrumo per pažnytinę veiklą, per bendruomenės gyvenimą, per susitikimus. Gyvenu gyvenimą man paskirtą – unikalų, ir labai džiaugiuosi“, – kiek ieškodamas žodžių ramiai atsakė J. Jasėnas.

Filme būta ir daugiau lakoniškų klausimų, prakalbinusių poeto ir kunigo širdį. Nors visi atsakymai ištarti prieš šešerius metus, tačiau dar pajėgus paliesti kasdienybės nugalintą jautrumą. Atidžiai pats save iš šalies sekdamas ekrane J. Jasėnas po filmo ištraukos neabejodamas prisipažino, kad galėtų pasirašyti po kiekvienu anuomet ištartu žodžiu.

„Sudėtingas, kaip ir visų, gyvenimas yra sunkus. Pilnas kritimų, kaunų, atsigrėžimų, liūdesio, skaidrumo, žmonių. Išlikti su savo jausmais, su savo nuostatomis, su savo sielos programa nėra lengva...“ – apie savo, kaip poeto, gyvenimą filme kalbėjo J. Jasėnas.

Davė laukiamą pažadą

Kunigas J. Jasėnas prisipažino, kad Kupiškioje aštuntas ir paskutinis jo naujos poezijos knygelės pristatymas. Poetinis maratonas prasidėjęs Virbališkiuose, vėliau dar aplankyta daugelis jam svarbių vietovių – Utena, Anykščiai, Zarasai, Kaunas ir kt.

Per knygos sutiktuves J. Jasėnas atsiskleidė kaip įvairiapusis kūrėjas. Eilės iš naujos knygelės skaitė poetė Regina Baltrušienė, mokytoja Liuda Kopūstienė, poetinės prozos nuotrupos pabiro iš paties autoriaus lūpų. Ilgą ir brangią Kupiškio istoriją menančių

nuotraukų fone raminau savo parašytą prozos tekstą kalbėjo J. Jasėnas.

„Prisijaukinau Kupiškį aprašindamas senas fotografijas. Kažkaip juk prisijaukinti reikia, gyventi reikia“, – tarp skaitymų sielai leido prabiloti poetas.

Nežinia, ar pasidavęs renginio vedėjos Linos Matiukaitės provokacijai dėl būsimos prozos knygos ar išilgusioms skaitytojų akims, J. Jasėnas davė pažadą po metų grįžti į Kupiškį su nauja knyga. Ir šįkart įkūnijanti prozos kūrinį, o galbūt liurginius proginius tekstus. Poetas sakė, kad didžioji dauguma šio žanro tekstų yra sugulę į „Kupiškėnų minčių“ archyvą.

„Dirbdamas Anykščiuose su vietine spauda nespėjau ir neišdrįsau susidraugauti. Kunigaujant Zarasuose trejetą metų keletas tekstų buvo publikuoti to krašto laikraščiuose. O kadangi taip nutiko, kad Kupiškio krašte ilgusiausiai gyvenau, tai daugiausia tekstų čia yra parašyta ir paskelbta“, – teigė J. Jasėnas.

Poeto tekstų galima rasti ir Utenos laikraščiuose, su kuriais jis bendravo gyvendamas ir kunigaudamas Zarasuose. Jis ryšius su Utena pavadino kaip išėjimus pasivaikščioti po Lietuvą, nes gyvenant Zarasuose Lietuva buvo labai toli ir neįdomi, o vienintelis atvažiavimas į Lietuvą buvo atvykimas į Uteną. J. Jasėnas daugelį metų, kad ir kurioje Aukštaitijos vietoje būtų, bendradarbiauja su Utenoje leidžiamu žemaičių ir aukštaičių poetų almanachu „Atokios stotys“.

Gruzijos atmosfera nepaleido

Per vakarą prisiliesta ir prie kunigo J. Jasėno aktorinės aistros, kuri neapleidžia nuo gimnazijos laikų. O su Anykščių muziejiniiais užsimezgusi draugystė išaugino didį grūdą – spektaklį „Didis šturmas dūšioj griaude“, kur J. Jasėnas atlieka Antano Baranauko vaidmenį, ir gyvuoja iki šiol. Keletas eilėraščių, kuriuos pats autorius vakaro pabaigoje perskaitė iš knygelės „Surink iš pakraščių“, taip pat susiję su poeto A. Baranauku, Klemensu Kairiu ir Karolina Praniauskaite.

„Aš mėgstu, kai gyvenime būna šiek tiek teatro. Man vaidinti labai patinka. Pamaščiau, kad per visus septynis susitikimus su žmonėmis bibliotekose esu su tuo pačiu „šliūbiniu“ kostiumu ir raudonu kakla-raiščiu. Tuomet, pagalvojau, kad Kupiškioje bus kitaip“, – savo poetiškai sukomponuotos aprangos pasirinki-

mą paaiškino J. Jasėnas. Ant galvos kepturė iš Gruzijos, raudona liemenė iš Jordanijos ir geltona varlytė iš Vilniaus – taip kunigas ir poetas atrodė per susitikimą su kupiškėnais.

Praeiti metai J. Jasėnui buvo klajonių metai, kai net du kartus kryptis pasuko į Gruziją. Pirmą kartą kunigas šioje šalyje lankėsi per piligriminę kelionę, susipažino su vietos bažnyčiomis ir šventykromis, o po mėnesio keliauvo rašytojo Antano Vienuolio gyvenimo ir kūrybos kešiais Gruzijoje. Taip, kaip kunigas stebėjo savo kelionių kadras, o vėliau skaitė eiles, parašytas Gruzijoje ir išspausdintas knygelėje, atrodo, kad šalis jį pavergė ir dar nepaleido.

Poeto knygos vakarą į praeitį pažymėjo gruzinų liaudies daina „Suliko“, kuri, kaip pats sakė, labiau-

siai įkritusi į širdį. Išsilgto kunigo, jautraus poeto ir atviro žmogaus susirinkę žmonės iš salės lengvai neišleido, nes norėta dar pasveikinti, ištartą šiltą žodį ar tiesiog pasimėgauti buvimu šalia.

Per J. Jasėno naujos knygos sutiktuves Kupiškio viešojoje bibliotekoje vienas eilėraščių skambėjo net tris kartus. Jį buvo galima išgirsti iš renginio vedėjos Linos Matiukaitės, mokytojos L. Kopūstienės ir paties autoriaus J. Jasėno lūpų. Turbūt ne veltui?

Surink mus iš pakraščių

Pavargusius

Prie vienintelio vakaro stalo

Susėsti

Laukiu kai mirims valanda

Neskaudės

Nebereikės mums kalbėtis

Tylėsim gyvenimą liedsdami

Vos pasibaigus poezijos knygelės sutiktuvioms kunigą, poetą Justą Jasėną apsupo jo poetinio žodžio mylėtojų būrys.

Audingos Satkūnaitės nuotraukos